

Nederland & Europa 2020: arbeidsmarktdoelen onder striktere economische sturing

Dr. Sonja Bekker
Reflect, Tilburg University
s.bekker@uvt.nl

NVA-seminar "Arbeidsmarkt Vanuit Europees
en polderspectief", 24 mei 2012

Deze lezing

1. Europa 2020: Coordinatiemethode (proces)
 - Hard versus soft law

2. Doelstellingen Europa 2020 (inhoud)
 - Nederlandse invulling
 - Europese aanbevelingen aan NL

3. Striktere economische sturing: invloed op arbeidsmarkt-
en sociaal beleid
 - Europees Semester, Groei- en Stabiliteitspact, etc.

Europa 2020: herkomst

- Gezamenlijke arbeidsmarktoverdagingen = gezamenlijke (Europese) actie
 - begin jaren '90 structurele werkloosheid; nu: economische crisis
- Verdrag van Amsterdam ('97): EU kan werkgelegenheidsrichtsnoeren vaststellen
- Lissabondoelstellingen 2010: kenniseconomie
- Europa 2020: slimme, duurzame en inclusieve economie

Open Methode van Coördinatie

- Beleidscyclus: EU communiceert doelen → landen rapporteren jaarlijks beleid en voortgang → EU analyseert en evalueert; → EU geeft aanbevelingen aan lidstaten
- “Soft law” sturing door leereffecten, best practices, naming & shaming, verspreiding concepten (bijv. flexicurity), netwerken
- Landen behouden autonomie; eigen invulling
- Van oudsher geen sancties (geen ‘hard’ law)
- Maar: krachtigere economische sturing introduceert nieuwe instrumenten: waarschuwingen, deadlines, soms ook boetes

Verscheidenheid aan arbeidsmarktdoelen EU

- Lange termijn: kwantitatieve doelen, richtsnoeren, kernthema's (flagship initiatives)
- Middellange termijn: werkgelegenheidspakket (employment package: towards a job-rich recovery)
- Korte termijn: Doelen in de jaarlijkse groeianalyse
- Ad hoc: bijv. jeugdwerkloosheid en banenplan

Europe 2020 kwantitatieve doelen

Arbeidsparticipatie voor de bevolking tussen 20 en 64 jaar	Netto arbeidsparticipatie 75% , ongeacht werkuren per week
Private en publieke investering onderzoek & ontwikkeling	3% van het bbp
20/20/20 milieudoelstelling	20% minder uitstoot broeikasgassen; 20% v.d. energie uit hernieuwbare bronnen; 20% meer energie-efficiënte
Voortijdig schoolverlaten	<10%
30 tot 34-jarigen met een eindexamen hoger onderwijs	Ten minste 40%
Armoede en sociale uitsluiting	20 miljoen minder mensen in armoede en sociale uitsluiting

7 Kerninitiatieven voor groei en banen

Slimme groei

1. De Digitale Agenda voor Europa
2. Innovatie-Unie
3. Jeugd in beweging

Duurzame groei

4. Efficiënt gebruik van hulpbronnen
5. Industriebeleid in een tijd van globalisering

Inclusieve groei

6. Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen
7. Europees platform tegen armoede

Vijf prioriteiten (Jaarlijkse groeianalyse 2012)

- Gedifferentieerd, groeivriendelijk beleid van begrotingsconsolidatie voeren
 - Herstel van de normale kredietverschaffing in de economie
 - Bevordering van groei en concurrentievermogen
 - Aanpak van werkloosheid en sociale gevolgen van crisis
 - Modernisering van het overheidsapparaat
- Invoering binnen 12 tot 18 maanden

Richtsnoeren werkgelegenheid

- Richtsnoer 7: Hogere arbeidsmarktparticipatie en lagere structurele werkloosheid
- Richtsnoer 8: Een geschoolde beroepsbevolking ontwikkelen die in de behoeften van de arbeidsmarkt voorziet, arbeidsvoorwaarden verbeteren en een leven lang leren bevorderen
- Richtsnoer 9: De prestaties van de onderwijs- en opleidingsstelsels op alle niveaus verbeteren en deelname aan tertiair onderwijs vergroten
- Richtsnoer 10: Sociale integratie bevorderen en armoede bestrijden

Nederlandse doelen

Doel EU 2020	NL doel
Arbeidsparticipatie 75%	Bruto arbeidsparticipatie 80%, exclusief werkweken < 12 uur
O&O: 3% van het bbp	2,5% van het bbp
20-20-20 milieudoelen	20% minder uitstoot van broeikasgassen; 14% energie uit hernieuwbare bronnen; meer energie-efficiency zonder specifiek doel
10% voortijdig schoolverlaten	< 8%
40% eindexamen hoger onderwijs	45%
Ten minste 20 miljoen minder armoede en sociale uitsluiting	100.000 minder mensen (0-64 jaar) in baanloos huishouden

Rapportage NL aan EU

- Nationaal hervomingsprogramma 2011:
 - Regering net nieuw. NHP kopie regeerakkoord
- Nationaal hervormingsprogramma 2012:
 - Wandelgangen/Lente-akkoord, niet volledig uitgewerkt
 - Kwantitatieve doelen, aanbevelingen EU en Euro+ Pact
- Hogere arbeidsparticipatie o.m. door:
 - Hogere pensioenleeftijd; Vitaliteitsregeling; Wet Werken naar Vermogen; Kinderopvang en kindregelingen; afbouwen dubbele heffingskorting voor kostwinners-gezinnen

Analyse EU van NL 2011(1)

Positief:

- Ambitieuze doel (bruto) arbeidsparticipatie naar 80%
- Stimuleren van telewerken, scholing en ondernemerschap voor vergroten employabiliteit en mobiliteit werknemers
- Doel reductie voortijdig schoolverlaten en meer tertiair onderwijs
 - kanttekening: verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs is moeilijk wanneer het aantal studenten groeit.

Minder positief:

- Weinig ambitieuze milieudoelstellingen
- Zorg om groei 'leeftijdsgelateerde kosten' (zorg en pensioen)
- Geen bewijs effectiviteit Wet Werken naar Vermogen op hogere arbeidsparticipatie. Negatieve gevolgen voor laag geschoolden

Analyse EU van NL 2011(2)

Minder positief (2):

- Innovatie en onderwijs moet hoger op de prioriteitenlijst
 - bezuinigen op onderwijs onverstandig: hiermee toekomstige groei gerealiseren
 - lage private investeringen in innovatie beïnvloeden de toekomstige groei en het concurrentievermogen negatief
- EC verwacht dat vrouwen minder gaan werken bij bezuinigingen op kinderopvang
- Zorg om gemiddeld lage aantal gewerkte uren per week, gerelateerd aan de verwachte krapte op de arbeidsmarkt. Stimuleren langere werkweken en meer doen om mensen met een arbeidshandicap, langdurig werklozen en inwoners uit een niet-EU land aan het werk te helpen.

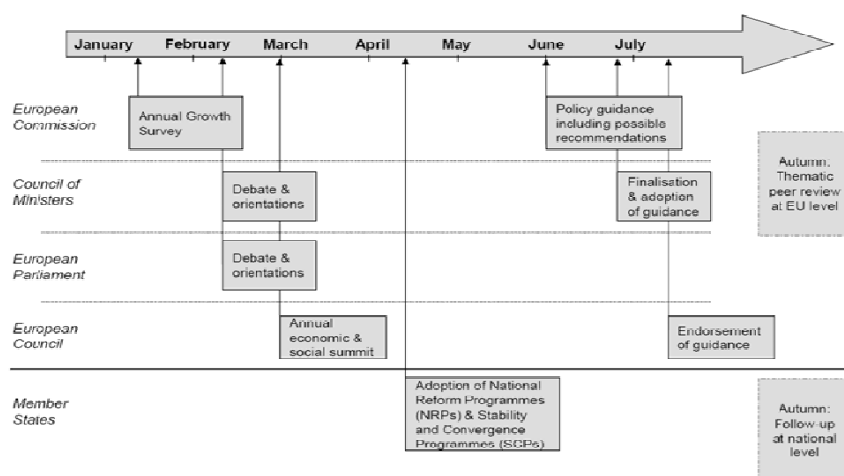
Aanbevelingen (1)

- 1) De begrotingsstrategie uitvoeren zoals gepland. Zorg dat het corrigeren van het buitensporig tekort **houdbaar** en **groeivriendelijk** is, door de uitgaven op gebieden die van rechtstreeks belang zijn voor de groei zoals onderzoek en innovatie, onderwijs en opleiding, te ontzien.
- 2) Verhoog wettelijke pensioengerechtigde leeftijd door koppeling aan levensverwachting in combinatie andere maatregelen om de effectieve pensioengerechtigde leeftijd op te trekken en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn te verbeteren. Maak een blauwdruk om de langdurige zorg met het oog op de vergrijzing te hervormen.

Aanbevelingen (2)

- 3) Vergroot arbeidsmarktparticipatie door vermindering negatieve fiscale prikkels om te werken voor verdiemers van een tweede inkomen en maatregelen om de meest kwetsbare groepen te ondersteunen en hen te helpen opnieuw de arbeidsmarkt te betreden.
- 4) Innovatie, particuliere investeringen in O&O en nauwere banden tussen wetenschap en bedrijfsleven bevorderen door het geven van de juiste prikkels in het kader van het nieuwe bedrijfslevenbeleid ('Naar de top').

Stricter economische sturing: Europees Semester

Additionele coördinatie (zie ook Six Pack)

1. **Richtsnoeren macro- en micro-economie.** Soft law. Nationaal hervormingsprogramma. Nieuw: waarschuwingen.
2. **Sociaal beleid.** Soft law. Nationaal Sociaal Rapportage.
3. **Stabiliteits- en convergentieprogramma**
3% begrotingstekort en 60% staatsschuld
Preventieve en correctieve arm: Aanbevelingen, waarschuwingen. Nieuw: boetes voor Eurozone landen via procedure bij buitensporige tekorten.

Additionele coördinatie (2)

4. **Euro Plus Pact** Doel: Concurrentievermogen, Werkgelegenheid, Houdbaarheid overheidsfinanciën, Financiële stabiliteit. Ook op terreinen van nationale soevereiniteit (Lonen, pensioen). Rapportage in Nationaal Hervormingsprogramma. Geen sancties.
5. **Detectie Macro-economische Onevenwichtigheden:** Scoreboard van indicatoren. Preventieve en correctieve arm. Alarm bij onevenwichtigheden → nadere studie → preciezere aanbeveling en deadline → Boetes voor Eurozone landen
6. **Financial assistance** to five EU countries.
Memorandum of Understanding: targets with deadline, also on labour market and social security issues.

-
- Schotten tussen zachte sturing van arbeidsmarktbeleid en sociaal beleid en hardere sturing van economisch en financieel beleid lijken te verdwijnen;
 - a. Participatie, werkloosheid, arbeidskosten beïnvloeden macro-economische stabiliteit.
 - b. Crisis benadrukt onderlinge afhankelijkheid economieën.
 - Sociale partners belangrijk voor loonvorming, sociale zekerheid, leven lang leren.
 - a. Enerzijds rol versterken en autonomie onderstrepen.
 - b. Anderzijds is praktijk van loonvorming o.m. opgenomen in aanbevelingen aan sommige landen; EuroPlusPact. Pensioenhervorming vaak gebruikt voor bezuiniging ihkv Stabiliteits- en Groei Pact; Werkloosheid onderdeel toezicht Macro-economische Onevenwichtigheden

Conclusie

- EU 2020 omvat veel verschillende beleidsvelden.
- Soft Law, maar invloed van krachtigere economische sturing.
- Nederlandse doelen lijken weinig ambitieus op achterblijvende dossiers. Wel ambitie daar waar het goed gaat.
- EU ziet veel uitdagingen voor NL: langere werkweek; steun aan zwakke groepen; meer innovatie en geen bezuinigingen op onderwijs.
- EC lijkt nieuw evenwicht te zoeken tussen autonomie lidstaten en sociale partners en versterken van EU economie.
- Komende jaren zal coordinatie verder vorm en invulling krijgen.